

**DZELZCEĻA NEPAŠGĀJĒJAS MAŠĪNAS UN TO SASTĀVU
OPERATORA (MAŠĪNISTA)
PROFESIONĀLĀS KVALFIKĀCIJAS PRASĪBAS**

1. Specializācijas vai saistītās profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu operators (mašīnists)	Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis (3. PKL) (atbilst ceturtajam Latvijas kvalifikāciju ietvar struktūras līmenim (4. LKI))
2. Profesijas nosaukums	
<p>Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu operators (mašīnists) ir specializācija profesijai: Lokomotīvu saimniecības tehniķis, 3. PKP atbilst 4. LKI.</p> <p>Uz dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu operatora (mašīnista) profesiju attiecināmi lokomotīvu saimniecības tehniķa profesijas pienākumi un uzdevumi, kā arī veicami papildu pienākumi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu sagatavošana darbam.2. Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ekspluatēšana.	

**3. Darba uzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes un attieksmes,
zināšanas un PROFESIONĀLĀS kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
3.1.	Pieņemt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus.	Pārbaudīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus atbilstoši ekspluatācijas instrukcijā noteiktajām prasībām. Pārbaudīt dzelzceļa nepašgājēju mašīnu un to sastāvus tehnoloģisko iekārtu tehnisko stāvokli.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvu tipi un veidi, to uzbūve un darbības principi.	Spēja atbildīgi pieņemt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvus darbam atbilstoši to tipam, normatīvajiem aktiem un tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI
3.2.	Izpildīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnisko apkopi.	Veikt noteiktos tehniskās apkopes darbus, pieņemot dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus. Veikt noteiktos tehniskās apkopes darbus, nododot dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa mašīnu tehniskās apkopes kārtība.	Spēja atbildīgi veikt tehnisko apkopi dzelzceļa nepašgājējas mašīnai un to sastāviem atbilstoši tehniskajā dokumentācijā noteiktajai kārtībai.	4. LKI
3.3.	Aizpildīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnisko dokumentāciju.	Ievērot iekšējo normatīvo aktu noteikto kārtību, aizpildot tehnisko dokumentāciju. Aizpildīt maršruta lapu. Aizpildīt pacelšanas iekārtu žurnālu. Veikt ierakstus dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehniskā stāvokļa žurnālā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Iekšējie normatīvie akti par dokumentu aizpildīšanu. Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ekspluatācijas instrukcija.	Spēja precīzi aizpildīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnisko dokumentāciju.	4. LKI
3.4.	Pārbaudīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu bremžu sistēmu un bremzēšanas līdzekļus.	Veikt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu bremžu sistēmas darbības pārbaudi. Veikt bremzēšanas līdzekļu vizuālo apskati.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu bremžu sistēmas uzbūve un darbības principi. Nepašgājējas mašīnas un to sastāvu bremžu sistēmas darbības pārbaudes kārtība. Bremzēšanas līdzekļu pārbaudes kārtība.	Spēja atbildīgi pārbaudīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu bremžu sistēmu un bremzēšanas līdzekļus.	4. LKI

3.5.	Izpildīt kravas celšanas darbus ar dzelzceļa nepašgājējas mašīnas celtni.	Veikt iekraušanas vai izkraušanas darbus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas kravas celtna ekspluatācijas instrukcija. Noteikumi par bīstamo iekārtu un cita darba aprīkojuma drošas lietošanas, uzturēšanas kārtību.	Spēja izpildīt kravas celšanas darbus ar dzelzceļa nepašgājējas mašīnas celtni un kontrolēt kravas nostiprināšanas pareizību atbilstoši tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI
		Pārbaudīt kravas nostiprināšanas pareizību pirms brauciena.			
3.6.	Ekipēt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus.	Pārbaudīt degvielas, dzesēšanas šķidrumu, smērvielu un hidrauliskās eļļas līmeni vai daudzumu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ekipēšanas materiālu veidi. Inventāra derīguma darbam noteikšanas kārtība. <u>Izpratnes līmenī:</u> Instrumentu un inventāru veidi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehniskās ekspluatācijas normas.	Spēja tehniski pareizi ekipēt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus atbilstoši to tipam, tehniskās ekspluatācijas normām un tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI
		Papildināt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas ar degvielu, dzesēšanas šķidrumu, smērvielām un hidraulisko eļļu.			
		Ekipēt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus saskaņā ar rokasgrāmatas vai ekspluatācijas instrukcijā noteiktajām prasībām.			
		Pārbaudīt instrumentu, inventāra esamību un to derīgumu darbam.			
3.7.	Sagatavot dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvus tehnoloģiskās iekārtas ekspluatācijai.	Sagatavot un pārbaudīt, vai tehnoloģiskās iekārtas atrodas transportēšanas stāvoklī pirms brauciena.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājēju mašīnu un to sastāvu tehnoloģisko iekārtu tipi un uzbūve. Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ekspluatācijas instrukcijas. Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ekspluatācijas rokasgrāmata.	Spēja sagatavot dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvu tehnoloģiskās iekārtas transportēšanai atbilstoši tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI
		Sagatavot un pārbaudīt, vai tehnoloģiskās iekārtas pēc tehnoloģisko darbu beigšanas atrodas transportēšanas stāvoklī.			
3.8.	Piedalīties manevru darbā.	Piekabināt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus pie ritošā sastāva vienības.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Ritošā sastāva vienību tipi un uzbūve. Ritošā sastāva vienību bremžu sistēmu uzbūve un to darbība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu piekabināšanas un	Spēja piedalīties manevru darbā atbilstoši normatīvajiem aktiem un tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI
		Atkabināt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus no ritošā sastāva vienības.			

			atkabināšanas kārtība.		
3.9.	Piedalīties dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu remonta darbos.	<p>Izpildīt noteiktos kārtējos un ārpusplāna remonta darbus.</p> <p>Pārbaudīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus pēc remonta darbu veikšanas.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Elektrotehnikas pamati.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ritošās daļas uzbūve. Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu elektriskās iekārtas un mašīnas. Hidraulisko iekārtu uzbūve. Pneimatisko iekārtu uzbūve.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu apkopes un remonta instrukcijas.</p>	Spēja izpildīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu atsevišķus remonta darbus atbilstoši tehniskajā dokumentācijā noteiktajai kārtībai.	4. LKI
3.10.	Vadīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnoloģiskās iekārtas.	<p>Sagatavot tehnoloģiskās iekārtas atbilstoši tehnoloģiskajam procesam.</p> <p>Vadīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas tehnoloģiskās iekārtas saskaņā ar tehnoloģiskā procesa plānu.</p> <p>Lietot dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu vadīšanas režīmus atkarībā no to veida, noteiktā kustības ātruma un ceļa profila.</p> <p>Veikt sliežu ceļa virsbūves likšanas darbus.</p> <p>Veikt sniega tīrīšanu un novākšanu.</p> <p>Veikt darbus zemes nodalījuma joslā.</p> <p>Veikt balasta prizmas veidošanu.</p> <p>Veikt birstošu kravu un balasta piesārņojuma izkraušanu vai pārkraušanu.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Pacelšanas iekārtu ekspluatācijas pamatprincipi. Hidraulisko iekārtu uzbūve. Pneimatisko iekārtu uzbūve.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u> Dzelzceļa infrastruktūras uzbūve un ekspluatācija.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu ekspluatācija.</p>	Spēja atbildīgi vadīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnoloģiskās iekārtas atbilstoši normatīvajiem aktiem un tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI

		Kontrolēt kontrolmērījumu ierīču rādījumus.			
		Izpildīt darba vadītāja norādījumus.			
3.11.	Nodot dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus.	Pārbaudīt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus saskaņā ar ekspluatācijas instrukcijā noteikto kārtību.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu nostiprināšanas kārtība. Ziņošanas kārtība par dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnisko stāvokli.	Spēja atbildīgi nodot dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvus atbilstoši to tipam, normatīvajiem aktiem un tehniskās dokumentācijas prasībām.	4. LKI
		Ziņot par dzelzceļa nepašgājējas mašīnas un to sastāvu tehnisko stāvokli noteiktajā kārtībā.			
		Nostiprināt dzelzceļa nepašgājējas mašīnu un to sastāvus.			

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jānis Eiduks – eksperts, LR Valsts Dzelzceļa tehniskā inspekcija, vecākais inspektors ritošā sastāva remonta un modernizācijas jautājumos; – Aleksandrs Terjohins – eksperts, VAS "Latvijas dzelzceļš", Tehniskās vadības direkcijas Mehanizācijas daļas galvenais speciālists; – Valērijs Poludeņs – eksperts, SIA "LDZ infrastruktūra" Galvenā mehāniķa daļa, lokomotīvu mašīnists instruktors; – Kristīne Zembaha – eksperts, VAS "Latvijas dzelzceļš", Personāla atalgojuma un attīstības daļas vadītāja; – Nataļja Ivaškova – eksperts, PIKC "Rīgas Valsts tehnikums", Dzelzceļa transporta katedra, pasniedzēja; – Vladimirs Novikovs – moderators, Latvijas Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrība, Darba aizsardzības struktūrvienības vadītājs; – Andris Bartkevičs – moderatora asistents, VAS "Latvijas dzelzceļš", Personāla atalgojuma un attīstības daļas galvenais speciālists mācību jautājumos.
Profesionālās kvalifikācijas prasību ekspertu darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> – Nikolajs Šinkins - LR Valsts Dzelzceļa Tehniskās inspekcijas Darba aizsardzības nodaļas vadītājs; – Agris Ruperts - Profesionālās izglītības kompetences centra "Liepājas Valsts tehnikums" direktors; – Linda Romele - Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvis, profesijas standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādes darba grupas vadītāja; – Andris Bartkevičs – VAS "Latvijas dzelzceļš", Personāla atalgojuma un attīstības daļas galvenais speciālists mācību jautājumos; – Līvija Zeiberte - VISC Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.
Profesionālās kvalifikācijas prasību NEP atzinums	22.12.2017.
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	07.02.2018.
Profesionālās kvalifikācijas prasību iepriekš saskaņotās redakcijas	-